

บทเพลงประกอบกิริยาของตัวละครในดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม

รติวุทธิ สุดตา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2560

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

บทเพลงประกอบกิริยาของตัวละครในดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม
SONGS OF CHARACTER'S ACTION IN PHALAK-PHALAM'S MUSIC

รติวฤทธิ สุตดา 5637305 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์, ปร.ค.(ดนตรี), อนรรฆ จรรย์ยานนท์, ปร.ค. (ดนตรี)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง บทเพลงประกอบกิริยาของตัวละครในดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้หลักการศึกษาด้านมานุษยดนตรีวิทยาในการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม และเพื่อศึกษารูปแบบบทเพลงประกอบกิริยาของตัวละครในดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลามเริ่มมีพัฒนาการของรูปแบบวงดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลามเริ่มแรกในสมัยเจ้าฟ้าจ๋มจากหลักฐานการนำเครื่องดนตรีจากอาณาจักรขอมเข้ามายังอาณาจักรล้านช้าง ต่อมาราชสำนักล้านช้างนำเอารูปแบบวงดนตรีและเครื่องดนตรีจากอาณาจักรสยามเข้ามาปรับประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมดนตรีล้านช้าง จนกระทั่งเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองถือเป็นยุคมีด ดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลามเกิดการขาดความต่อเนื่องในด้านของการสืบทอด ท้ายสุดจึงได้รับการฟื้นฟูและจัดแสดงขึ้นใหม่ในระยะเวลาต่อมา ซึ่งในการใช้เครื่องดนตรีในวงรวมทั้งบทเพลงไม่ครบถ้วนเหมือนในอดีต ด้านบทบาทหน้าที่ทำหน้าที่ในงานบุญประเพณี คือนับอาคันตุกะ แฝงแพร่วัฒนธรรมและพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

ด้านรูปแบบของบทเพลงประกอบกิริยาของตัวละครประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม พบว่า ใช้วงพิณพาทย์ในการบรรเลง ข้อมูลเบื้องต้นของบทเพลงทั้งหมดเป็นเพลงเก่าที่มีมาแต่โบราณ ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง มีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงประกอบกิริยาและแสดงอารมณ์ของตัวละครเป็นหลัก ด้านสังกัดลักษณะ ประเภทเพลงเป็นเพลงบรรเลง ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น และอัตราจังหวะอิสระ โครงสร้างของบทเพลง รูปแบบการตีกลองและจึงมีความหลากหลาย ด้านบันไดเสียงมีการใช้บันไดเสียงซอลเป็นหลัก และด้านลักษณะเด่นเฉพาะของบทเพลง มีการใช้มือที่หลากหลาย, มีการใช้บันไดเสียงที่หลากหลาย ไม่ตายตัว, มีการจบเพลงด้วยเสียงโทนิก, มีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นแบบสมบูรณ, การออกเพลงอื่นทันทีด้วยการตัดส่วนที่เหลือของเพลงออก, การตัดทอนหรือขยายทำนองเพลงได้อย่างอิสระ และมีรูปแบบจังหวะกลองและจึงที่สามารถยืดหยุ่น พลิกแพลงได้

คำสำคัญ: บทเพลงประกอบกิริยาของตัวละคร/ พ็อนพะลัก-พะลาม/ รูปแบบของบทเพลง/ ดนตรีประกอบพ็อนพะลัก-พะลาม/ วงพิณพาทย์

SONGS OF CHARACTER'S ACTION IN PHALAK-PHALAM'S MUSIC

RATIWUT SUDTA 5637305 MSMS/M

M.A.(MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NARONGCHAI PIDOKRATCH, Ph.D. (MUSIC), ANAK CHARANYANONDA, Ph.D. (MUSIC)

ABSTRACT

This research on songs of character's action in Phalak-Phalam's music was qualitative research that employed the principles of ethnomusicology study. The objective was to study the history and the roles of musical accompaniment in Phalak-Phalam traditional dance and to explore the form of musical accompaniment to the demeanor of characters in Phalak-Phalam traditional dance. The results showed that the history of musical accompaniment in Phalak-Phalam traditional dance started in the music ensemble development in Chao Fa Ngum period as evidenced by the import of Khmer instrument to Lan Xang kingdom. And then, Lan Xang kingdom took the ensemble and the instruments from Siam kingdom and adjusted them to fit in the Lan Xang musical culture, until the turn and the change in governance that was marked as the dark age. The musical accompaniment in Phalak-Phalam traditional dance lacked continuity, they were re-organized again but the instrument and the songs were incomplete. They had roles used for traditional merit, welcome the visitant, Propagate culture and developed the tourism economy.

The character's action in Phalak-Phalam's music song form found that the performance accompanied by Phin-Phat ensemble had songs that were old and the composers were not shown. The main roles played with Phalak-Phalam traditional dance. In the musical form, song category were instrumental music played in Song Chan and free tempo. The song pieces, music structure, drum and ching patterns were varied. The most scales used were the Sol scale, the song identities were of various melodies adapted, various scales, end song with tonic, changing scale into perfection style, turn to the other song by cutting of the rest of song, retrench or expansion of the melody freely, the drum and the ching patterns could be changed or be adjustable.

KEY WORDS: SONGS OF CHARACTER'S ACTION / PHALAK-PHALAM TRADITIONAL DANCE / MUSICAL FORM / MUSICAL ACCOMPANIMENT IN PHALAK-PHALAM TRADITIONAL DANCE / PHIN-PHAT ENSEMBLE

268 pages